

1. Więckowska H. Joachim Lelewel. Uczony – polityk – człowiek. – Warszawa: Czytelnik, 1980. – 182 s. 2. Lelewel J. Dzieje Litwy i Rusi aż do unji z Polską w Lublinie 1569 zawartej. – Poznań: Nakładem i drukiem W.Stefańskiego, 1844. – S. 20. 3. Lelewel J. Dzieje Litwy i Rusi aż do unji z Polską w Lublinie 1569 zawartej. – Poznań: Nakładem i drukiem W.Stefańskiego, 1844. – S. 87. 4. Lelewel J. Dzieje Polski. – Warszawa: Drukarnia J. Węckiego, 1829. – S. 244-245.

ГАЛИЦЬКА ВІЙНА 1235-1238 РОКІВ

Мандзяк В.П.

Національний університет "Львівська політехніка"

Галицька війна 1235-1238 років – збройний конфлікт між чернігівським князем Михайлом Всеволодовичем і володимирським князем Данилом Романовичем за галицький престол.

Метою нашої публікації є розкриття подій навколо боротьби протягом другої половини 30-х рр. XIII ст. за оволодіння Галицькою землею.

Визначена тема цікавила багатьох українських істориків XIX-XXI ст., наприклад: Д.Зубрицького, І.Шараневича, М.Грушевського, В.Пашуто, А.Майорова, Л.Войтовича, О.Головка [1]. Джерельною основою для вивчення історії Галицької війни 1235-1238 рр. стали відомості Галицько-Волинського літопису [2].

Восени 1235 р. Данило Романович утік з Галича в Угорщину, щоб укласти союз із королем Белою IV. Князь брав участь в інтронізації угорського короля в Белграді та хотів піддатись під зверхність Бели IV. Але король спочатку підтримав Михайла Всеволодовича, признавши пізніше за його сином, Ростиславом, титул галицького князя і обіцяв віддати за нього свою доньку Анну. Тому Романовичі пішли на зближення з ворогом Угорщини, австрійським герцогом Фрідріхом II Войовничим. Стосунки Бели IV до Ростислава Михайловича охололи й угорське втручання в галицькі справи протягом 1235-1238 рр. було мінімальним. Наприкінці 1235 р. Данило Романович повернувся з Угорщини і разом з братом, луцьким князем Васильком, якому допомагали мазовшани, здійснив безрезультатний похід на Галич, де вже правив Михайло Всеволодович. Новий галицький князь в травні 1236 р., заключивши союз з болоховськими князями-Інгваревичами,

відправив військо спустошувати землі по р. Хомора аж по Каменець – міста на київсько-волинському порубіжжі.

Володимир Рюрикovich, який з травня 1236 р. вдруге став великим князем київським, вигнавши Ізяслава Мстиславича, направив Данилу Романовичу на допомогу киево-торкське військо на чолі з воєводою Данилом Нажировичем. Їхні об'єднані сили перемогли галичан і болоховців біля Каменця. Всі Інгваревичі потрапили в полон і були відвезені до Данила Романовича у Володимир-Волинський.

Втративши болоховських союзників, Михайло Всеволодович утворив широку коаліцію, до якої увійшли Ізяслав Мстиславич (а за його спиною – половці) та давній союзник Романовичів – мазовецький князь Конрад Казимирович.

Першим виступив Конрад, який передав невеличкому Добжинському Ордену, як своєму васалові, давнє волинське місто Дорогичин, що було на той час його володінням. Сам Конрад вирушив на Червен, де був розбитий полками Василька Романовича, який передав полонених мазовшан Данилові, військо якого стояло в Городку в Галицькій землі (кінець літа 1236 р.). В той же час у Галичину вторглася половецька орда, яка не вступила в бій з Данилом Романовичем, а тільки пограбувала села. Вважається, що князь просто перекупив половців – союзників Ізяслава Мстиславича. В результаті, Михайло Всеволодович, який стояв на галицькому Підгір'ї, не дочекавшись союзних мазовецьких і половецьких сил, повернувся до Галича (осінь 1236 р.).

Влітку 1237 р. військовій дії відновилися. Романовичі вкотре оточили Галич, але Михайло Всеволодович із сином Ростиславом та угорською допомогою успішно витримав облогу. Зазнавши невдачі волиняни вирішили реваншуватися, взявши Звенигород-на-Білці, але знову зазнали невдачі. Тому восени 1237 р. було укладено перемир'я: Михайло Всеволодович залишався галицьким князем, але поступався Данилові Романовичу Перемишльською землею.

Початок 1238 р. характеризувався калейдоскопічними змінами на великокнязівському престолі, що дотично вплинули на ситуацію в Галичині. Спочатку переяславль-заліський князь Ярослав Всеволодович вигнав з Києва Володимира Рюрикovichа. Але вже на початку березня 1238 р. престол великого князя був знову вакантним: дізнавшись про загибель свого брата, суздальського князя Юрія у битві з монголами на р. Сіта, Ярослав Всеволодович поспішив зайняти його престол. Коли ж вісті про такий вчинок Ярослава досягли Галича, Михайло Всеволодович досить швидко прибув до Києва і став великим князем. Новим галицьким князем став Ростислав Михайлович, до

володінь якого увійшов і Перемишль, забраний перед тим у Данила Романовича.

Це була остання невдача Данила Романовича у Галицькій війні. Не маючи змоги розбити сили чернігівських Ольговичів безпосередньо, він вирішив нейтралізувати їхнього мазовецького союзника. Спершу, у березні 1238 р., Данило Романович відібрав Дорогичин у Добжинського Ордену, а потім «навів» безпосередньо на Мазовію війська литовського князя Міндовга і новгородського князя Ізяслава Микулича з полоцьких Ізяславичів. На галицько-волинському пограниччю відбувалися систематичні сутички. Розв'язка настала через невдалу стратегію Ростислава Михайловича, який залишивши безборонним Галич, з великим військом рушив на литовців, а не половців, землі яких на той час вже почали захоплювати із сходу монголи.

Данило Романович за три дні домчав із дружиною з Холма до Галича, де провів інтронізацію в церкві Пречистої Святої Богородиці, вивісив хоругву на Німецьких воротах та проголосив амністію ворожих до нього бояр. Дізнавшись про похід Данила Романовича на Галич, Ростислав Михайлович розвернув своє військо, але було вже пізно. Не наважившись на штурм столиці Галичини, він перейшов Карпати на територію Угорщини (кінець 1238 р.).

Восени 1239 р. Михайло Всеволодович, настрашений появою монголів, полишив великокняжий престол і подався в Угорщину до свого сина Ростислава. Новим великим князем київським став Ростислав Мстиславич зі смоленських Мономаховичів, якого невдовзі полонив Данило Романович. Він вперше в історії Русі поставив у Києві звичайного воєводу – Дмитра. Цей вчинок літописець пояснював військовими приготуваннями проти монголів, адже досвідчений воєначальник міг організувати більш ефективну оборону Києва, ніж великий князь-маріонетка.

Таким чином, Галицька війна 1235-1238 рр. привела до зростання могутності князя Данила Романовича, в руках якого на початку 1240 р. опинилися волинські, галицькі та київські землі.

1. Зубрицкий Д. История Галичско-русского княжества. – Ч. 3. – Львов, 1855. – С. 120-127; 2. Шараневич И. История Галицкой и Владимирской Руси от найдавейших времен до року 1453. – Львов, 1863. – С. 85; 3. Грушевський М. С. Історія України-Руси. Репринтне видання. – Т. III. – К., 1993. – С. 52-56; 4. Пацито В. Т. Внешняя политика Древней Руси. – М., 1968. – С. 257-259; 5. Майоров А. В. Галицко-Вольнская Русь. Очерки социально-политических отношений в домонгольский период. – Санкт-Петербург, 2001. – С. 560-606; 6. Войтович Л. Король Данило Романович // Войтович Л. Галицько-

Волинські етюди. – Біла Церква, 2011. – С. 252-255; 7. Головки О. Галич і Галицька земля у політиці князів Придніпровської та Північної Русі (кінець XII – кінець 30-х років XIII століття) // Княжа доба: історія і культура. – Львів, 2011. – Вип. 5. – С. 128-129. 8.[Галицько-Волинський звод] // Полное собрание русских летописей (далі – ПСРЛ). – Т. 2. Ипатьевская летопись. – СПб., 1908. – Стб. 774-777.

САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ ЯК РУШІЙНА СИЛА ДО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Ісєлев О.М.

Національний університет "Львівська політехніка"

Працевлаштування сучасної молоді людини на ринку праці в умовах економічної кризи безпосередньо пов'язано з наданням їй спеціальних і загальних компетентностей. І якщо перші, зазвичай, пов'язані з опануванням їх професійних обов'язків, то другі - з наявністю певних психологічних властивостей, які дозволяють людині ефективно співпрацювати у групі, роблять її активною на ринку праці тощо.

Однією таких властивостей є потреба в самоактуалізації. Відомо, що самоактуалізація (від лат. *actualis* — дійсний, справжній) — прагнення людини до якомога повнішого виявлення і розвитку своїх особистісних можливостей [1].

На думку деяких вчених самоактуалізація є головним фактором мотивації, а її розвиток передбачає наявність сприятливих соціально-історичних умов.

Засновник напряму гуманістичної психології А. Маслоу стверджує, що самоактуалізована людина має мати вже задоволеними як первинні потреби (виживання, безпеки), так і вторинні (соціальні, повазі (самоповазі) тощо). З іншого боку - самоактуалізація може розглядатися і описуватися «зсередини» життя людини, з її точки зору, як певний, свідомий вибір мети.

Як свідчать дослідження західних вчених - лише 10% самоактуалізованих людей досягають вершин успіху у сучасному суспільстві. В свою чергу, люди, що самоактуалізуються, досягають значно більших успіхів у професійній діяльності. Самоактуалізація можлива не лише у науці та мистецтві, тому що знайти себе, реалізувати свій потенціал можливо в будь-якій царині.